

документів тієї самої серії; наявність пошкодження ламінувального покриття сторінок документа тощо [1, с. 323].

Список використаних джерел

1. Ананьїн О. В., Іванов С. О. Деякі аспекти сучасної системи захисту паспортних документів і характерних ознак виявлених підроблених документів Криміналістичний вісник. 2017. № 2 (28) С. 44–50.

2. Білоус І. В. Спеціальні захисні елементи верифікації та аутентифікації документів, що посвідчують особи. *Актуальні питання кримінального процесу, криміналістики та судової експертизи* : матеріали міжвідом. наук.–практ. конф. (Київ, 24 листопада 2017 р.). Київ: НАВС, 2017. Ч. 1. С. 321–324.

3. Нечеснюк М. В. та ін. Порядок проведення перевірки документів громадян України, що надають право на перетин державного кордону : практич. довід. Київ, 2021. 130 с.

4. Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України для виїзду за кордон, його тимчасового затримання та вилучення : Постанова КМУ від 07.05.2014 № 152. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152-2014-%D0%BF>.

Бесклеткіна Марина Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра

ННІ № 1 Національної академії

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Коршикова Тетяна Василівна,

викладач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КРИМІНАЛІСТИЦІ

У сучасних умовах криміналістика залишається найактуальнішою наукою під час розслідування кримінальних правопорушень, адже вона спрямована на вивчення закономірностей збирання, дослідження, оцінки та використання доказів, що є основною складовою при розкритті правопорушень. Як наслідок, це одна з наук, яка протидіє злочинності, та забезпечує правомірне функціонування всіх правоохоронних інституцій.

Синтетичні знання, методи та прийоми, що використовуються в криміналістиці дають можливість отримувати не виключну кількість інформації при розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень.

Завдання криміналістики можуть бути реалізованими з допомогою багатьох засобів, які у свою чергу всебічне використання

досягнень сучасної науки й техніки є наслідком інформатизації, диджиталізації, глобалізації в процесі розслідування правопорушень, що є запорукою запобіганню злочинності в усіх сферах: соціальній, політичній, економічній, культурній, енергетичній тощо.

Традиційно в криміналістиці виділяють три напрями виявлення, розроблення й запровадження інновацій: техніко-криміналістичний, тактико-криміналістичний і напрям забезпечення методики розслідування окремих видів злочинів [5, с. 50].

Окремого вивчення у теоретичному та практичному контексті потребують сучасні інновації, які все більше використовуються криміналістами, адже їх правильне використання та застосування є гарантом ефективнішого результату.

Інновації в криміналістиці – це розроблені та впроваджені в практику боротьби зі злочинністю нові сучасні методи, методики, технології, технічні засоби (прилади, апаратура, інструменти тощо), метою яких є оптимізація кримінального провадження та підвищення якості правозастосовної діяльності [2, с. 4].

Розвиваючи ідею важливості застосування інновацій в криміналістиці, доцільно зазначити, що тенденція активних пошуків щодо розроблення й запровадження новітніх криміналістичних продуктів, спрямованих на оптимізацію розслідування злочинів і судового розгляду, набирає обертів.

У літературі та на практиці все частіше використовуються такі технології, як: ДНК-біочипи, розроблення інформаційно-довідкових систем типу АРМ (АРМ слідчого «Інсайт», АРМ судових експертів різних експертних спеціальностей (трасолога, баліста, фоноскописта, поліграфолога тощо)), застосування сучасних тривимірних цифрових технологій і штучного інтелекту, БПЛА, «BLUESTAR FORENSIC», використання технологій BIG DATA тощо.

На жаль, у сьогоднішній день, після повномасштабного вторгнення РФ на територію України, використання однієї з технологій – БПЛА (так званих «дронів») набули широкого застосування різними підрозділами внутрішньої безпеки, перш за все, у тактичних цілях, проте актуальним стає й їх використання як техніко-криміналістичних засобів у кримінальних провадженнях.

Функція, для виконання якої призначено конкретний засіб, слугує критерієм для класифікації техніко-криміналістичних засобів за цільовим призначенням й використовується для наступного: 1) виявлення слідів та предметів – речових доказів; 2) фіксації слідів і криміналістично значущої інформації; 3) виготовлення матеріальних моделей слідів і знарядь злочину; 4) закріплення та вилучення об'єктів, їх попереднього й експертного дослідження; 5) дистанційного провадження слідчих (розшукових) дій (під час проведення допиту, впізнання в режимі відеоконференції, пред'явлення для впізнання особи поза її візуальним й аудіоспостереженням тощо); 6) кримінальної реєстрації; 7) наукової організації праці слідчого;

8) забезпечення особистої безпеки співробітників правоохоронних органів; 9) фіксації місця подій, правопорушників та запобігання злочинним посяганням; 10) відстеження та фіксація місцезнаходження підозрюваного чи обвинуваченого [3, с. 42, 43].

Останнім часом набуває активного функціонування сучасних тривимірних цифрових технологій і штучного інтелекту з використанням 3D-моделей з цілю виявлення, фіксації, вилучення, а також дослідження матеріально фіксованих слідів та обстановки місця події, що зокрема поширено на великих територіях – під час вибухів, масштабних пожеж, аварій та катастроф.

Для реконструкції місця події використовується метод лазерного сканування певних об'єктів і відтворення їх у вигляді систем 3D-візуалізацій, що дає змогу зафіксувати й реконструювати в міліметрових деталях місце події та його окремі об'єкти у тривимірному просторі, що не є можливим за використання звичайних засобів і методів дослідження цих об'єктів. Це дає можливість досліджувати й використовувати важливу криміналістичну інформацію під час розслідування злочинів й у судовому розгляді. Використання технології лазерного сканування місцевості та об'єктів, у результаті чого виготовляється 3D-модель, дає змогу в кілька разів збільшити інформативність зібраних на місці події даних, надає наочну візуалізацію в тривимірному вигляді, що забезпечує ілюстративність [4, с. 159].

Одною з надзвичайних інновацій є «BLUESTAR FORENSIC» – це новітні реагенти, що використання криміналістами під час пошуку та візуалізації слідів крові на місці вчинення правопорушення, котрі було змито, стерто або які невидимі неозброєним оком.

Так, у процесі тестування цього реагенту в ДНК-лабораторії НДЕКЦ було констатовано такі переваги:

1. Надчутливість (використання реагенту дає змогу виявляти сліди крові, які було замито, навіть із використанням миючих засобів).

2. Принцип дії реагенту ґрунтується на явищі хемілюмінесценції, причому на відміну від аналогів він люмінесцює інтенсивно та досить довго, не потребуючи повної темряви.

3. Використання реагенту є незамінним під час огляду місць учинення злочинів в умовах темної пори доби, огляду масштабних приміщень, підвалів, горищ тощо.

4. Хімічний склад «BLUESTAR FORENSIC» не руйнує молекулу ДНК.

5. Реагент є ефективним навіть у разі дуже забруднених і застарілих слідів крові, особливо на темних поверхнях, де їх практично не видно.

Отже, вивчення та упровадження новітніх технологій дає змогу удосконалити практичну діяльність суб'єктів, що спрямовані на ефективне виконання криміналістичних завдань, забезпечення оптимізації, підвищення якості й результативності правозастосовної практики.

Список використаних джерел

1. Берназ П. В. Інновації – основа криміналістичного забезпечення діяльності з розслідування злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 4. С. 49–53. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2015/4/16.pdf>.
2. Шепітько В.Ю., Авдєєва Г.К. Інновації в діяльності криміналістичної юстиції. *Криміналістика й судова експертиза: Міжвідомчий науково-методичний збірник*. Вип. 59. Київ, 2014. С. 3–11.
3. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О., Журавель В.А. та ін. *Криміналістика*. Вид. 5. Київ, 2016. С. 640.
4. Павлюк Н. В. Фіксація доказової інформації за допомогою систем 3D-візуалізації : матеріали наукової конференції за результатами роботи фахівців НДІ ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України за фундаментальними темами у 2018 р., м. Харків, 26 березня 2019 р. Харків : Право, 2019. С. 158–160. URL: <https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2019/05>.
5. Костильова О.А. Результати впровадження в практику експертної служби МВС України реагенту для виявлення невидимих слідів крові BLUESTAR FORENSIC. С. 129–132. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/06f8635c-84d9-4f4c-ac43-01e421a403f4/content>.

Богатирчук Олександр Миколайович,
аспірант кафедри криміналістики та судової
медицини Національної академії внутрішніх
справ

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВопорушень у сфері землекористання, охорони надр, атмосферного повітря

Конституція України у ст. 16 («Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави») передбачає захист екологічної безпеки [1]. Відповідна функція реалізується за допомогою регулювання відносин у сфері охорони, використання й відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання та ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності людини на довкілля.

Повнота та всебічність розслідування досягається та забезпечується не лише встановленням обставин, що підлягають доказуванню (ст. 91 КПК України), а й усіх фактів, що мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, правильної кваліфікації вчиненого та призначення справедливої міри покарання. Під час розслідування кримінальних правопорушень у